

Вінницький національний аграрний університет



# СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Екологоорієнтовані технології вирощування сільськогосподарської продукції в умовах ґрунтозбереження та кліматичної нейтральності»  
(держ. реєстр. УкрІНТЕІ № 267 від 19.04.2024 р.)

## Людмили Яковець

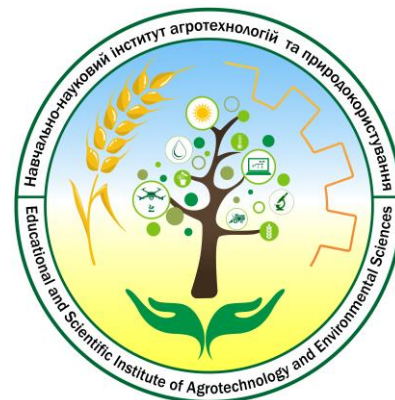
Григорій Калетнік  
Президент університету



Віктор Мазур  
Ректор університету

23-24 травня 2024 року

Міністерство освіти і науки України  
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»  
Вінницький національний аграрний університет  
Вінницька обласна військова адміністрація та Рада  
Державний біотехнологічний університет  
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»  
Миколаївський національний аграрний університет  
Національний університет водного господарства та природокористування  
Поліський національний університет



## ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної конференції  
«Екологоорієнтовані технології вирощування  
сільськогосподарської продукції в умовах ґрунтозбереження та  
кліматичної нейтральності»  
23-24 травня 2024 року



ВНАУ, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, Україна  
Захід внесено в реєстр УкрІНТЕІ (посвідчення № 267 від 19.04.2024 р.)

## ПРОБЛЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

Конференція присвячена дослідженню й обговоренню шляхів вирішення сучасного етапу реалізації національного курсу раціонального природокористування завдяки застосуванню біоорганічних ґрунтозбагачуючих та ґрунтозберігаючих технологій прямого сидераційного, фіторе mediaційного та фіторекультивацийного характеру для гарантування продовольчої безпеки, забезпечення енергонезалежності АПК, охорони та відтворення ґрунтів, ліквідації наслідків деградації ґрунтового покриву зумовлених військовою агресією росії.

## ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМКИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

**Секція 1.** Інноваційні технологічні рішення у ґрунтозбереженні та ґрунтозбагаченні сільськогосподарських територій.

**Секція 2.** Використання рослинних біоресурсів у інноваційних технологіях вирощування сільськогосподарської продукції.

**Секція 3.** Реалізація адаптивного потенціалу інноваційних агротехнологій вирощування овочевих, плодово-ягідних та лісових культур з огляду на регіональні особливості.

*Форма участі – онлайн, офлайн  
Робочі мови конференції – українська, англійська  
Доповіді – одноосібні*

## ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

**23 травня 2024 р.**

Ознайомлення з науково-технічними розробками та науковими фаховими виданнями Вінницького національного аграрного університету, матеріально-технічною базою університету та ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум».

**24 травня 2024 р.**

09:00-10:00	реєстрація учасників (2 корпус, 1 поверх)
10:00-13:00	пленарне засідання (ауд. 2220)
13:00-13:30	перерва
13:30-16:30	секційні засідання секція 1 – ауд. 2421 секція 2 – ауд. 2512 секція 3 – ауд. 2521
16:30-17:00	підведення підсумків конференції (ауд. 2220)

## РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Доповідь на пленарному засіданні	до 10 хв.
Доповіді в основній частині конференції	до 5 хв.
Дискусії	до 3 хв.

**ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ**  
**Відкриття конференції. Вітальне слово:**  
(корпус № 2, аудиторія 2220)

10 <sup>00</sup> -10 <sup>20</sup>	<p><b>КАЛЕТНИК Григорій Миколайович</b> – доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент Вінницького національного аграрного університету, президент ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»</p> <p><b>МАЗУР Віктор Анатолійович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, професор, ректор Вінницького національного аграрного університету</p> <p><b>ГОНЧАРУК Інна Вікторівна</b> – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, наукової та інноваційної діяльності Вінницького національного аграрного університету</p>
<b>Доповіді на пленарному засіданні:</b>	
10 <sup>20</sup> -10 <sup>30</sup>	<p><b>Біологізація технології вирощування сої в умовах Лісостепу правобережного</b></p> <p><b>ДІДУР Ігор Миколайович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, професор, директор навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
10 <sup>30</sup> -10 <sup>40</sup>	<p><b>Стан та перспективи розвитку агропромислового комплексу Вінниччини під час воєнного стану</b></p> <p><b>КИРИЛЮК Валентина Михайлівна</b> – заступник директора – начальник управління агропромислового виробництва – Департаменту агропромислового розвитку <i>Вінницька обласна військова адміністрація та Рада</i></p>
10 <sup>40</sup> -10 <sup>50</sup>	<p><b>Потенціал вирощування міскантусу гігантського на малородючих та деградованих ґрунтах України</b></p> <p><b>КРИЧКОВСЬКИЙ Вадим Юрійович</b> – доктор філософії з агрономії, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i> <i>Директор ТОВ «Органік-Д»</i></p>
10 <sup>50</sup> -11 <sup>00</sup>	<p><b>Мікоризація в овочівництві – вагомий чинник у підвищенні врожайності рослини</b></p> <p><b>ВДОВЕНКО Сергій Анатолійович</b> – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри рослинництва та садівництва, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

11 <sup>00</sup> -11 <sup>10</sup>	<p><b>Вплив мікродобрив та бактеріальних препаратів на продуктивність ефіроолійних культур в умовах Південного Степу України за краплинного зрошення</b></p> <p><b>КОВАЛЕНКО Олег Анатолійович</b> – доктор сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри рослинництва та садово-паркового господарства</p> <p><i>Миколаївський національний аграрний університет</i></p>
11 <sup>10</sup> -11 <sup>20</sup>	<p><b>Бджолозапилення, як важлива передумова імплементації ЄЗК: куди слід рухатись?</b></p> <p><b>ЛІСОГУРСЬКА Діна Володимирівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри годівлі, розведення тварин та збереження біорізноманіття, координатор проєкту EGARTU напряму Jean Monnet Module програми Erasmus+</p> <p><i>Поліський національний університет</i></p>
11 <sup>20</sup> -11 <sup>30</sup>	<p><b>Генетичне та сортове різноманіття як основа безпеки нації</b></p> <p><b>ЖЕМОЙДА Віталій Леонідович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М.О. Зеленського</p> <p><i>Національний університет біоресурсів і природокористування</i></p>
11 <sup>30</sup> -11 <sup>40</sup>	<p><b>Вплив біопрепаратів рістстимулюючої дії на продуктивність посівів соняшнику</b></p> <p><b>ТКАЧУК Олександр Петрович</b> – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства</p> <p><i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
11 <sup>40</sup> -11 <sup>50</sup>	<p><b>Формування продуктивності сортів сої в умовах Поділля</b></p> <p><b>БАХМАТ Микола Іванович</b> – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин</p> <p><i>Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»</i></p>
11 <sup>50</sup> -12 <sup>00</sup>	<p><b>Дослідження ефективності використання генетичного потенціалу гібридів кукурудзи у сучасних технологіях вирощування</b></p> <p><b>ПАЛАМАРЧУК Віталій Дмитрович</b> – доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, заступник директора з наукової роботи навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування</p> <p><i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
12 <sup>00</sup> -12 <sup>10</sup>	<p><b>Біологізація технології вирощування баклажана і редиски в умовах відкритого ґрунту</b></p> <p><b>ЩЕТИНА Сергій Васильович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри овочівництва, декан факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин</p> <p><i>Уманський національний університет садівництва</i></p>

12 <sup>10</sup> -12 <sup>20</sup>	<p><b>Екологоорієнтована робота Поліського національного університету на прикладі факультету лісового господарства та екології</b>  <b>ВИШНЕВСЬКИЙ</b> <b>Анатолій</b> <b>Васильович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісівництва, лісових культур та таксації лісу, декан факультету лісового господарства та екології  <i>Поліський національний університет</i></p>
12 <sup>20</sup> -12 <sup>30</sup>	<p><b>Сучасний стан виробництва насіння ріпаку в Україні та світі</b>  <b>ЗАБАРНИЙ</b> <b>Олексій</b> <b>Сергійович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, докторант  <i>Інститут агроекології і природокористування НААН</i></p>
12 <sup>30</sup> -12 <sup>40</sup>	<p><b>Формування агрофітоценозів багаторічних бобових трав залежно від гідротермічних ресурсів</b>  <b>ГЕТМАН</b> <b>Надія</b> <b>Яківна</b> – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри рослинництва та садівництва  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
12 <sup>40</sup> -12 <sup>50</sup>	<p><b>Аналіз рецептур стандартних гідропонічних розчинів щодо поживних потреб <i>Lactuca sativa</i> L.</b>  <b>КОЛЕСНИК</b> <b>Тетяна</b> <b>Миколаївна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувачка кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства ім. С.Т. Вознюка  <i>Національний університет водного господарства та природокористування</i></p>
12 <sup>50</sup> -13 <sup>00</sup>	<p><b>The place of <i>Zea mays</i> in the crop rotation</b>  <b>ДАЦЬКО</b> <b>Оксана</b> <b>Миколаївна</b> – доктор філософії із агрономії, асистент кафедри агротехнологій та ґрунтознавства  <i>Сумський національний аграрний університет</i></p>

## СЕКЦІЯ 1

### ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ У ГРУНТОЗБЕРЕЖЕННІ ТА ГРУНТОВІДНОВЛЕННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

(корпус № 2, ауд. 2421)

**Голова секції:** **ТКАЧУК Олександр Петрович** – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства

**Секретар секції:** **АМОНС Сергій Едуардович** – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин

13 <sup>30</sup> -13 <sup>35</sup>	<b>Дослідження елементів технології вирощування сої як фактора підвищення родючості ґрунту</b> <b>ПАНЦИРЕВА Ганна Віталіївна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства, заступник директора з наукової роботи навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>35</sup> -13 <sup>40</sup>	<b>Роль гідротермічного режиму вегетації у формуванні якісних показників біомаси редьки олійної у системі багатопрофільного її використання</b> <b>ЦИЦЮРА Ярослав Григорович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, завідувач науково-дослідної частини <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>40</sup> -13 <sup>45</sup>	<b>Вплив мінеральних добрив та біорегулятора «Фітомаре» на продуктивність ріпаку ярого на сірих опідзолених ґрунтах в умовах зміни клімату Лісостепу правобережного</b> <b>ПОЛЩУК Михайло Іванович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>45</sup> -13 <sup>50</sup>	<b>Характеристика різних типів ґрунтів присадибних ділянок та польової сівозміни за вмістом поживних речовин та рухомих хімічних сполук</b> <b>АЛЕКСЄЄВ Олексій Олександрович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>50</sup> -13 <sup>55</sup>	<b>Сидерати та їх роль у відновленні родючості ґрунтів</b> <b>АМОНС Сергій Едуардович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

13 <sup>55</sup> -14 <sup>00</sup>	<p><b>Навантаження важких металів в екосистемах природних лук Вінниччини внаслідок антропогенної трансформації сільськогосподарських угідь</b>  <b>ТІТАРЕНКО Ольга Михайлівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища директор Центру інтеграції з виробництвом, підвищення кваліфікації та дорадництва  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>00</sup> -14 <sup>05</sup>	<p><b>Стан деградаційних процесів у ґрунтовому покриву Вінниччини</b>  <b>ПЕЛЕХ Людмила Вікторівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>05</sup> -14 <sup>10</sup>	<p><b>The effect of essential oils on Colorado potato beetle</b>  <b>MUBARAK Abdelrahman Salim Eisa</b> – PhD in agronomy, plant protection department, Institute of agronomical sciences, faculty of agrobiolology and food resources  <i>Slovak university of agriculture, Nitra</i></p>
14 <sup>10</sup> -14 <sup>15</sup>	<p><b>Характеристика гумусного стану чорноземів звичайних</b>  <b>БРОННІКОВА Ліна Феодосіївна</b> – старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>15</sup> -14 <sup>20</sup>	<p><b>Наукове обґрунтування механізму зниження вмісту важких металів у ґрунті методом фітореMediaції</b>  <b>ВЕРГЕЛІС Вікторія Ігорівна</b> – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>20</sup> -14 <sup>25</sup>	<p><b>Теоретичні та практичні аспекти застосування технології ефективних мікроорганізмів (ЕМ)</b>  <b>КОВКА Наталія Сергіївна</b> – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>25</sup> -14 <sup>30</sup>	<p><b>Накопичення овочами Pb і Cd за різного рівня зволоження сірого лісового ґрунту в умовах Лісостепу правобережного України</b>  <b>ПІДДУБНА Антоніна Миколаївна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>30</sup> -14 <sup>35</sup>	<p><b>Накопичення важких металів вегетативною масою соняшнику в умовах Лісостепу Правобережного</b>  <b>МАЗУР Ольга Вікторівна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>35</sup> -14 <sup>40</sup>	<p><b>АзотфіксуЮча здатність сортів сої залежно від інокуляції насіння та позакореневого підживлення біопрепаратами</b>  <b>КОРОБКО Аліна Анатоліївна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>40</sup> -14 <sup>45</sup>	<p><b>Особливості формування травостою люцерни посівної в рік сівби</b>  <b>ДАНИЛЮК Борис Миколайович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>



14 <sup>45</sup> -14 <sup>50</sup>	<p><b>Способи підвищення ефективності відновлення ґрунтів: досвід Німеччини</b>  <b>КОВАЛЕНКО Назар Володимирович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>50</sup> -14 <sup>55</sup>	<p><b>Накопичення важких металів у агроєкосистемі за повторного вирощування кукурудзи</b>  <b>БОНДАРЕНКО Михайло Ігорович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>55</sup> -15 <sup>00</sup>	<p><b>Оцінка сучасного агробіологічного стану полезахисних лісосмуг Лісостепу Правобережного</b>  <b>ВІТЕР Надія Григорівна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
15 <sup>00</sup> -15 <sup>05</sup>	<p><b>Використання сортів нуту в агротехнологіях за умов змін клімату</b>  <b>ГОНЧАР Максим Васильович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
15 <sup>05</sup> -15 <sup>10</sup>	<p><b>Формування урожайності соняшнику залежно від позакореневих підживлень в умовах Лісостепу правобережного</b>  <b>МАТЮШЕВ Андрій Олександрович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
15 <sup>10</sup> -15 <sup>15</sup>	<p><b>Вплив ширини міжрядь на продуктивність гібридів кукурудзи різних груп стиглості</b>  <b>БОРИСОВ Валерій Віталійович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
15 <sup>15</sup> -15 <sup>20</sup>	<p><b>Вплив строків сівби на осінній ріст і розвиток пшениці озимої</b>  <b>ОВЧАРУК Іванна Іванівна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

**СЕКЦІЯ 2**  
**ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННИХ БІОРЕСУРСІВ У ІННОВАЦІЙНИХ**  
**ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ**  
**ПРОДУКЦІЇ**

(корпус № 2, ауд. 2512)

**Голова секції: ВЕРГЕЛЕС Павло Миколайович** – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки генетики та захисту рослин

**Секретар секції: ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна** – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва

13 <sup>30</sup> -13 <sup>35</sup>	<b>Теоретичні основи довговічності насіння проса</b> <b>ПОЛТОРЕЦЬКИЙ Сергій Петрович</b> – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри ім. О.І. Зінченка, декан факультету агрономії <i>Уманський національний університет садівництва</i>
13 <sup>35</sup> -13 <sup>40</sup>	<b>Застосування селекційних індексів у селекції сої на посухостійкість і урожайність</b> <b>МАЗУР Олександр Васильович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>40</sup> -13 <sup>45</sup>	<b>Вплив обробки насіння та позакореневих підживлень на формування продуктивності рослин кукурудзи</b> <b>ЦИГАНСЬКИЙ В'ячеслав Іванович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, заступник директора з навчальної роботи навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>45</sup> -13 <sup>50</sup>	<b>Вплив водних витяжок із різних органів бур'янів на проростання <i>Phaseolus Vulgaris</i> L.</b> <b>ОКРУШКО Світлана Євгенівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>50</sup> -13 <sup>55</sup>	<b>Захист посівів соняшника від шкідливих організмів в умовах Лісостепу правобережного</b> <b>РУДСЬКА Ніна Олександрівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослинористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>55</sup> -14 <sup>00</sup>	<b>Ріст та розвиток соняшнику залежно від удобрення</b> <b>ГУЦОЛ Галина Василівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища, провідний фахівець загального відділу <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

14 <sup>00</sup> -14 <sup>05</sup>	<b>Вплив позакореневих підживлень на формування продуктивності гібридів соняшнику</b> <b>КОЛІСНИК Олег Миколайович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>05</sup> -14 <sup>10</sup>	<b>Essential oils as biological molluscicides against Spanish slugs <i>Arion vulgaris</i></b> <b>МАЦЕРА Ольга Олегівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>10</sup> -14 <sup>15</sup>	<b>Продуктивність сортів ячменю ярого залежно від технологічних прийомів в умовах Лісостепу правобережного</b> <b>ШЕВЧЕНКО Наталя Василівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>15</sup> -14 <sup>20</sup>	<b>Модифікаційна мінливість і кореляційні зв'язки кількісних ознак горошку посівного (ярого) (<i>Vicia sativa</i> L.)</b> <b>АРАЛОВА Тетяна Сергіївна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>20</sup> -14 <sup>25</sup>	<b>Технічні особливості вирощування лаванди в умовах Лісостепу правобережного</b> <b>ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>25</sup> -14 <sup>30</sup>	<b>Особливості росту і розвитку соняшнику при застосуванні у його посівах біопрепаратів</b> <b>БОНДАРУК Наталя Василівна</b> – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>30</sup> -14 <sup>35</sup>	<b>Наукові принципи підбору сортів і гібридів ріпаку озимого</b> <b>БАНУЛ Сергій Олегович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>35</sup> -14 <sup>40</sup>	<b>Вплив препарату DR GREEN на біоенергетичні показники тритикале озимого сорту Божич</b> <b>СТОРОЖУК Юрій Володимирович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>40</sup> -14 <sup>45</sup>	<b>Віталітет агроценозу ріпаку озимого за різних варіантів удобрення в умовах Лісостепу правобережного</b> <b>ТОМЧУК Олександр Миколайович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>45</sup> -14 <sup>50</sup>	<b>Вивчення особливостей вирощування кукурудзи в Україні</b> <b>БОГОМАЗ Сергій Олександрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

14 <sup>50</sup> -14 <sup>55</sup>	<b>Вплив мінеральних добрив та біопрепаратів на ростові процеси гібридів кукурудзи в умовах Правобережного Лісостепу України</b> <b>ХАВХУН Андрій Анатолійович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>55</sup> -15 <sup>00</sup>	<b>Система агротехнічного захисту посівів нуту від бур'янової рослинності</b> <b>ВОТИК Володимир Олександрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>00</sup> -15 <sup>05</sup>	<b>Особливості застосування мінеральних добрив при вирощуванні озимого ячменю</b> <b>БАРСЬКИЙ Дмитро Олександрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>05</sup> -15 <sup>10</sup>	<b>Дослідження системи захисту сої від основних хвороб</b> <b>ДРОЗДА Олександр Вікторович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>10</sup> -15 <sup>15</sup>	<b>Особливості мінерального живлення у сучасних технологіях вирощування сої</b> <b>ЗЮЗЬКО Леонід Григорович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>15</sup> -15 <sup>20</sup>	<b>Хімічний склад зеленої маси кукурудзи придатної для виробництва біогазу</b> <b>СКАКУН Михайло Васильович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>20</sup> -15 <sup>25</sup>	<b>Вплив густоти рослин та сумісного використання мінеральних і біологічних добрив на формування продуктивності гібридів кукурудзи</b> <b>ТЕЛЕВАТЮК Богдан Іванович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>25</sup> -15 <sup>30</sup>	<b>Аналіз вирощування соняшнику в структурі посівних площ України у довоєнний та воєнний час</b> <b>РЕНСЬКИЙ Тарас Олександрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>30</sup> -15 <sup>35</sup>	<b>Агротехнічне обґрунтування заходів вирощування гібридів соняшнику</b> <b>ОНУФРІЙЧУК Олександр Михайлович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>35</sup> -15 <sup>40</sup>	<b>Технологічні заходи підвищення продуктивності сої</b> <b>ЧЕРЕШНЮК Володимир Вікторович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>40</sup> -15 <sup>45</sup>	<b>Значення сорту в підвищенні врожайності та якості зерна гороху</b> <b>ВУЙКО Олександр Михайлович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>45</sup> -15 <sup>50</sup>	<b>Особливості технології вирощування сої в умовах зміни клімату</b> <b>КОВАЛЬЧУК Володимир Миколайович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

15 <sup>50</sup> -15 <sup>55</sup>	<p><b>Характеристика гібридів кукурудзи вітчизняної та зарубіжної селекції</b>  <b>ОСТАПЧУК Руслан Вікторович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
15 <sup>55</sup> -16 <sup>00</sup>	<p><b>Сучасний стан вирощування сої та шляхи максимальної реалізації її продуктивності</b>  <b>ШЕВЧУК Олександр Володимирович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
16 <sup>00</sup> -16 <sup>05</sup>	<p><b>Динамічні закономірності формування надземної біомаси рослин гібридів кукурудзи різної групи стиглості з позиції системи позакореневого живлення</b>  <b>МИХАЙЛЮК Олександр Сергійович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
16 <sup>05</sup> -16 <sup>10</sup>	<p><b>Формування віталітетних тактик кукурудзи за різної густоти стояння гібридів різних груп стиглості</b>  <b>МИКУЦЬКИЙ Юрій Васильович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

### СЕКЦІЯ 3

## РЕАЛІЗАЦІЯ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНИХ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ОВОЧЕВИХ, ПЛОДОВО-ЯГІДНИХ ТА ЛІСОВИХ КУЛЬТУР З ОГЛЯДУ НА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

(корпус № 2, ауд. 2521)

**Голова секції:** ШКАТУЛА Юрій Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, доцент кафедри рослинництва та садівництва

**Секретар секції:** ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства

13 <sup>30</sup> -13 <sup>35</sup>	<b>Екологічні-біологічні особливості формування осередків всихання <i>Picea abies</i> (L.) Karsten в умовах ботанічного саду «Поділля» ВНАУ</b> <b>МАГУСЯК Михайло Васильович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>35</sup> -13 <sup>40</sup>	<b>Оцінка впливу глибокої омолоджувальної обрізки на стан липи (<i>Tilia</i> L.) в урбанізованому середовищі м. Житомир</b> <b>МАТКОВСЬКА Світлана Іванівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук <i>Поліський національний університет</i>
13 <sup>40</sup> -13 <sup>45</sup>	<b>Ріст, розвиток та продуктивність сортів гороху овочевого в умовах Лісостепу правобережного України</b> <b>ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>45</sup> -13 <sup>50</sup>	<b>Перспективи використання лісопасовищних систем в територіальних громадах Східного Поділля: досвід Європейського Союзу</b> <b>МУДРАК Галина Василівна</b> – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
13 <sup>50</sup> -13 <sup>55</sup>	<b>Застосування кореляційного аналізу у селекції квасолі звичайної на посухостійкість</b> <b>МАЗУР Олена Василівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

13 <sup>55</sup> -14 <sup>00</sup>	<p><b>Основні технологічні заходи при вирощуванні нуту в умовах Лісостепу правобережного</b>  <b>ШКАТУЛА Юрій Миколайович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, доцент кафедри рослинництва та садівництва  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>00</sup> -14 <sup>05</sup>	<p><b>Ефективність контролю фітофагів яблуні в умовах Лісостепу Правобережного</b>  <b>ВЕРГЕЛЕС Павло Миколайович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин, факультету агрономії, садівництва та захисту рослин  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>05</sup> -14 <sup>10</sup>	<p><b>Хвороби троянд та боротьба з ними в умовах Вінницької області</b>  <b>ЯКОВЕЦЬ Людмила Анатоліївна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>10</sup> -14 <sup>15</sup>	<p><b>Перспективи використання культиварів роду <i>Spiraea</i> L. в озелененні</b>  <b>ЦИГАНСЬКА Олена Іванівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>15</sup> -14 <sup>20</sup>	<p><b>Насіннєве розмноження калини звичайної (<i>Viburnum opulus</i> L.)</b>  <b>ТИСЯЧНИЙ Олег Петрович</b> – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>20</sup> -14 <sup>25</sup>	<p><b>Use of decorative species of the <i>vitis</i> genus in vertical landscaping</b>  <b>МОНАРХ Вероніка Валентинівна</b> – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>25</sup> -14 <sup>30</sup>	<p><b>Дослідження таксономічних, морфологічних та біолого-екологічних особливостей видів альпійської флори для створення проєктних пропозицій влаштування кам'янистих садів</b>  <b>ОПЛАКАНСЬКА Анастасія Богданівна</b> – асистент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>30</sup> -14 <sup>35</sup>	<p><b>Вирощування сортів квасолі в умовах Лісостепу правобережного</b>  <b>ГУК Євгеній Васильович</b> – аспірант  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>35</sup> -14 <sup>40</sup>	<p><b>Екологічні проблеми та перспективи розвитку полезахисних лісосмуг</b>  <b>ПАНКОВА Сніжана Олексіївна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
14 <sup>40</sup> -14 <sup>45</sup>	<p><b>Наукові принципи підбору біопрепаратів для вирощування перцю солодкого</b>  <b>ПЕТРІЯНЧУК Лілія Григорівна</b> – аспірантка  <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

14 <sup>45</sup> -14 <sup>50</sup>	<b>Особливості вирощування буряка столового в умовах відкритого ґрунту Лісостепу правобережного</b> <b>ПІХОЦЬКИЙ Валентин Андрійович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>50</sup> -14 <sup>55</sup>	<b>Продуктивність яблуневого саду залежно від удобрення</b> <b>МІЗЕРІЙ Анна Тарасівна</b> – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
14 <sup>55</sup> -15 <sup>00</sup>	<b>Вирощування озимого часника в умовах відкритого ґрунту Лісостепу правобережного</b> <b>САМОХВАЛ Валерій Олександрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>00</sup> -15 <sup>05</sup>	<b>Вирощування капусти брюссельської в Лісостепу правобережному України</b> <b>СЕРБІН Євгеній Олександрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>05</sup> -15 <sup>10</sup>	<b>Особливості вирощування моркви у відкритому ґрунті Лісостепу правобережного</b> <b>НАХТМАН Євгеній Володимирович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>10</sup> -15 <sup>15</sup>	<b>Оцінка ефективності біологічних препаратів для захисту томатів від фітофторозу в умовах захищеного ґрунту</b> <b>ГУМЕНЮК Олександр Васильович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
15 <sup>15</sup> -15 <sup>20</sup>	<b>Харчова цінність використання та вирощування картоплі в польовій сівозміні</b> <b>МЩЕНКО Богдан Дмитрович</b> – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>





**Доповідь Яковець Людмили Анатоліївни, канд. с.-г. наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин факультету агрономії, садівництва та захисту рослин на Всеукраїнській науково-практичній конференції «ЕКОЛОГООРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ГРУНТОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА КЛІМАТИЧНОЇ НЕЙТРАЛЬНОСТІ»**

**Тема доповіді: «Хвороби троянд та боротьба з ними у Вінницькій області»**

**Вступ.** Декоративне квітникарство для України є однією з молодих галузей. Розвитку його сприяє завіз із західних країн Європи значної кількості посадкового матеріалу декоративних культур. Із числа квітів, що вирощуються для реалізації у квітникарських господарствах особливе місце та поширення належить троянді, що належить до роду *Rosa L.* з родини *Rosaceae Juss.*, яка користується великим попитом у населення. Проте, зовнішній вигляд квітів в значній мірі погіршується в результаті ураження хворобами. Тому, в міру розвитку культури, вивчається і видова належність патогенів, властивості їх розвитку, та проводиться пошук заходів захисту рослин від них.

**Постановка проблеми.** Ледь оговтавшись від коронавірусної кризи, квітковий бізнес знову опинився на межі через початок повномасштабної війни: магазини не працювали, величезна кількість квітів, закуплена до 8 березня, зіпсувалась, люди почали економити і попит на квіти обвалився. Усі ці фактори змінили як основних гравців, так і правила гри у сфері квіткового бізнесу.

Після кризи у 2014 році, пов'язаної з анексією Кримського півострову та початком воєнних дій на сході України, протягом останніх років ринок квітів та декоративних рослин почав рости та демонструвати поступовий розвиток, завдяки як зростанню попиту на квіткову та декоративну продукцію, так і росту пропозиції: внутрішнього виробництва й імпорту. Ці позитивні зміни сприяють зростанню інтересу постачальників з інших країн до ринку України. Королівство Нідерландів є безперечним лідером у постачанні квіткової та декоративної продукції, а особливо цибулин квітів та зрізаних квітів, а також займає провідну позицію по технологіям вирощування декоративних рослин.

Відповідно до даних Державної Служби Статистики, у 2021 році Україна імпортувала квітів на суму 18,7 млн. доларів, причому вартість імпорту зросла на 23%, у вартості імпорту складає продукція з Нідерландів (11,9 млн. доларів.).

У 2021 році 75% вартості імпорту склали квіти, відповідно 25% – склали декоративні рослини. У категорії «квіти» половину вартості імпорту (49%) склали зрізані квіти.

Однак, щодо внутрішнього виробництва, Україна переважно вирощує квіти троянд для споживання всередині країни, обсяги експорту незначні.

За даними офіційної статистики України, у категорії квітів на зріз переважно вирощують троянди: всього було вирощено 70,1 млн. шт. у 2017 році, і 99% з них були вирощені в професійному сегменті.

Україна знаходиться на 75-й позиції з-поміж світових експортерів квітів і її частка в експорті становить 0,02% від світового експорту категорії. У 2017 Україна експортувала на суму 1 млн. доларів.

Україна експортує зрізані квіти лише у 2 регіони та 8 країн. 63% українського експорту іде у ЄС, 36% експорту відправляється у країни СНД.

Про перспективи експорту з України, може свідчити загальне зростання попиту на світовому ринку: ключові імпортери категорії, як США та Нідерланди демонструють збільшення обсягу імпорту. Європейський Союз загалом також збільшує об'єми імпорту категорії. Тобто за умов стабільного виробництва продукції, яка відповідає всім необхідним якостям та вимогам країн, у які будуть експортуватись рослини, Україна має всі шанси збільшити об'єми експорту.

Станом на 2023 рік український експорт складався переважно з продукції квітникарства (87% вартості та 74% кількості). Декоративні рослини займали лише 13% від усього об'єму експорту у грошах. Зрізані квіти на 98% – це троянди. Декоративні рослини у структурі експорту на 70% складаються із садових троянд. Найбільші українські експортери зрізаних квітів – ТОВ «Асканія-Флора» та ТОВ «Камелія-PR». Найбільші експортери у секторі декоративних рослин – ІП «Корнеліс», ПВП «Нова Хвиля», ТОВ «Декоплант».

Троянди складають переважну більшість (до 70%) квітів в асортименті зрізаних квітів. Найпопулярнішою є червона троянда (біля половини усіх троянд) на другому місці біла троянда (25%), троянди інших кольорів становлять найчастіше не більше 25% асортименту.

Дуже незначна частина вирощеної продукції декоративного рослинництва експортується. Експортерами є такі розсадники, як Декоплант, Корнеліс, Гарді, Наталіс, Агрофлора.

Частину продукції екпортують в Європу: прищепи для троянд та саджанці кущів від розсадника Корнеліс. Розсадник Декоплант експортує до 20% вирощених садових троянд.

Серед бар'єрів для експорту експерти називають – неможливість українських розсадників забезпечити постійні поставки необхідного об'єму вирощеної продукції, невідповідність якості посадкового матеріалу, порівняно з європейськими розсадниками.

Троянди в умовах відкритого ґрунту можна вирощувати до 20 років, а в захищеному – до 7 років, після вказаного періоду культивування насадження необхідно оновлювати. Основними причинами цього з одного боку є інтенсивність вирощування рослин, а з другого – міко-ентомологічні фактори. У результаті тривалого зростання на одному місці, з року в рік на території накопичується комплекс фітопатогенних мікроорганізмів, які є постійними супутниками троянд, і кількість популяцій яких необхідно систематично

контролювати упродовж всього вегетаційного періоду, та які з кожним роком стають вірулентнішими. Практикою доведено, що абсолютно стійких сортів троянд до збудників хвороб і шкідників немає. Окремі з них виявляють більшу чи меншу стійкість до тієї чи іншої хвороб. Щоб ефективно використовувати потенціал асортименту роду *Rosa* L. за озеленення населених місць потрібно чітко знати причини зниження продуктивності, декоративності та довговічності рослин.

**Видовий склад** фітопатогенного комплексу представників роду *Rosa* L. вивчено недостатньо, спостерігачі стверджують, що на зростаючих рослинах та на їх рослинних рештках виявлено біля 270 видів грибів, 6 видів бактерій, 9 видів вірусів, 19 видів нематод.

Патології рослин троянд проявляються у вигляді утворення спор збудників в середині тканин листя та пагонів, нальотів на листі, пагонах та інших органах, гнилей, в'янення рослин, некрозів, ракових утворень, вірусних хвороб.

Борошниста роса – одна із найбільш поширених та шкідливих патологій троянд відкритого та закритого ґрунту в різних географічних зонах, яка має епіфітотний характер. Поширення та шкідливість борошнистої роси відома з III століття нашої ери.

Збудником патології є гриб *Sphaerotheca pannosa* Lev. var. *rosae* Woronich. синоніми *Alphitomorpha pannosa* Wallr. Збудник борошнистої роси троянд належить до виду *Sphaerotheca pannosa* (Wallr.) Lév., роду *Sphaerotheca* Lév., родини *Erysiphaceae* Tul. & C. Tul.

Розвиток збудника борошнистої роси відбувається за неповним циклом з виключенням сумчастої стадії, тому зимівля патогену відбувається у вигляді міцелію на уражених пагонах. Первинним джерелом зараження троянд є конідії на зимуючому міцелії.

Збудник патології *Sphaerotheca pannosa* Lev. var. *rosae* Woronich. розвивається на всіх надземних частинах рослини, але найбільш сильно – на молодих пагонах. Хвороба зумовлює загальне ослаблення рослин внаслідок зменшення фотосинтезуючої поверхні (поява щільного міцеліального нальоту на листовому епідермісі, скручування листя, передчасне їх усихання), зниження декоративних якостей сортів. Стійкі до борошнистої роси троянди із шкіряними глянцевиими листками, найбільш сприйнятливі сорти з крупним листям, темнозабарвлені сорти троянд.

Ураження листя відбувається знизу до верху (до 5–6 листка). Старі листки борошнистою росою не уражуються. Початковий прояв хвороби на листі відмічається у вигляді білого борошнистого нальоту, який швидко стає порошистим. Листя деформується. Патоген зумовлює потовщення і уродливість молодих пагонів та бутонів. Сильно уражені листки буріють, засихають і передчасно опадають. Уражені рослини відстають в рості, пагони викривлюються, листя деформується і закручується доверху, бутони не розкриваються, квітки не розвиваються.

Чорна плямистість – домінуюча і шкідлива хвороба троянд в багатьох регіонах світу.

Збудник *Diplocarpon rosae* F.A. Wolf (анаморфа – *Marssonina rosae* (Lib.) Died.) уражує велику кількість видів та декоративних форм роду *Rosa* L. За наявності сумчастої стадії (*Diplocarpon rosae* Wolf.) збудник чорної плямистості досить мінливий, має велику кількість рис гриба, з різною вірулентністю і пристосованістю до різних сортів культурних троянд. Чорна плямистість уражує дикорослі та культурні види роду *Rosa* L., найбільш шкідлива на чайно-гібридних та ремонтантних трояндах. Найбільш сприйнятливими є сорти з невеликими листовими пластинками, наприклад група мініатюрних троянд.

Чорна плямистість широко поширена патологія рослин роду *Rosa* L., як у відкритому так і закритому ґрунті, але за деякими даними в умовах закритого ґрунту розвиток патології не виявляли. Для чорної плямистості характерний високий індекс поширення, який перевищує 50 % поріг.

За даними ряду дослідників, перші симптоми патології проявляються в другій половині вегетації рослин, а саме друга–третьа декада липня, коли стійкість рослин знижується, за значного ураження в серпні спостерігається опадання листя. За даними інших дослідників перші ознаки проявляються в кінці червня, в другій–третьій декаді травня, в кінці серпня. Розвиток хвороби спостерігається до заморозків.

Іржа – поширена хвороба дикорослих та садових троянд. Збудники іржі троянд є однодомними, тобто весь цикл їх розвитку проходить на рослинах троянд. Патологія завдає значної шкоди рослинам троянд, зумовлюючи викривлення і всихання пагонів, засихання листя та кущів, затримку росту та розвитку, а також суттєво знижує декоративні якості сортів.

Сіра гниль троянди. Патологію, зумовлену збудником *Botrytis cinerea*, виявляли на бутонах і квітках та дуже рідко на стеблах, листках. На уражених тканинах розвивається бура плямистість. У вологу погоду плями покриваються щільним сірим нальотом гриба і загнивають (м'яка гниль), в умовах низької вологості – всихають. Бутони не розкриваються або з них утворюються деформовані квітки. На пелюстках дрібні бурі плями або виразки. За високого ступеня ураження квітки всихають, деформуються, втрачають своє забарвлення і за добу перецвітають, при цьому пелюстки часто не опадають а звисають, що суттєво знижує декоративність троянд.

Таким чином, у результаті фітопатологічного моніторингу агробіоценозів троянд в умовах Вінницької області збудники мікологічних хвороб зумовлюють патологічні зміни рослин у вигляді кореневих гнилей, в'янення і різного типу плямистостей. Тому, уточнення основних збудників хвороб троянд, факторів регулювання їх розвитку шляхом застосування засобів захисту рослин в сучасних умовах є **актуальним**.

**Методика проведення досліджень.** Фітопатологічний моніторинг біоценозів троянд проводили маршрутним обстеженням за загальноприйнятими методами у фітопатології. Ідентифікацію збудників проводили шляхом мікроскопічного аналізу уражених органів та встановлення хвороб за визначниками. Ідентифікацію збудників хвороб проводили в

науково-дослідній лабораторії фітопатології, де зберігається зібраний гербарний матеріал уражених органів троянд.

Площа дослідних ділянок 2 м<sup>2</sup>, розміщення ділянок – рендомізоване. У дослідях використовували сорт чайно-гібридної троянди *Black Magik* (Блек Меджик).

За результатами досліджень встановлено відсоткове співвідношення основних видів хвороб, збудники яких були виявлені нами на рослинах у насадженнях троянд в 2022–2023 рр.

Під час проведення спостережень за рослинами троянд були виявлені такі хвороби, як борошниста роса, чорна плямистість, жовта іржа, сіра гниль, переноспороз, стебловий рак, а також кореневі гнилі.

За результатами проведених нами обліків на контрольному варіанті досліді, найвищий відсоток співвідношення серед фітопатогенів, які були виявлені нами припадав на таке захворювання троянд як борошниста роса, що склало 42%, чорна плямистість – 21,0%, високий відсоток також мали такі хвороби, як жовта іржа – 15,0%, сіра гниль – 13,0%, менш численними були переноспороз – 5,0%, кореневі гнилі – 3,0%, нижчий відсоток характерний для стеблового раку – трохи більше 1,0%.

Таким чином, на даний час головними грибовими хворобами рослин троянд в умовах Вінницької області є борошниста роса, чорна плямистість, жовта іржа, сіра гниль, переноспороз, а також кореневі гнилі.

Як поширення так і розвиток хвороби відзначались високим рівнем протягом періоду досліджень. Найвищий показник поширеності та розвитку борошнистої роси зафіксовано в 2022 році – він досягав 15,2–25,3%. Найменш інтенсивно хвороба уражувала рослини троянд 2023 році, коли її поширеність становила 22,6%, а розвиток 10,5% відповідно (табл. 1).

Таблиця 1

**Поширення та розвиток хвороб на трояндах,  
2022–2023 рр.**

Назва хвороби та її збудник	Поширення хвороби, %		Розвиток хвороби, %	
	2022	2023	2022	2023
Жовта іржа ( <i>Phragmidium mucronatum</i> Pers.)	10,9	6,4	4,1	1,5
Сіра гниль <i>Botrytis cinerea</i> (	8,4	6,1	1,8	0,6
Борошниста роса ( <i>Erysiphe graminis</i> DC.)	25,3	22,6	15,2	10,5
Чорна плямистість листя ( <i>Diplocarpon rosae</i> F.A. Wolf)	13,4	8,5	3,9	3,5

Значного поширення та розвитку хвороб на рослинах троянд спостерігали при ураженні чорною плямистістю листя троянд. У 2022 році він становив 3,9–13,4 % та у 2023 році 3,5–8,5 % відповідно. Менше поширення та розвиток

спостерігали жовтою іржею та сірою гниллю. Такий показник цієї хвороби становив у 2022 році 4,1–10,9% та 1,8–8,6%, а у 2023 6,4–1,5 та 6,1–0,6 % відповідно.

Отже, за роки проведених досліджень встановлено, що троянди упродовж вегетації значно уражувались хворобами, тому виникла необхідність обмежити розвиток і поширеність даних хвороб застосувавши фунгіцидний захист троянд.

**Висновок.** За результатами проведених досліджень теоретично узагальнено та вирішено важливе наукове завдання з обґрунтування захисних заходів проти основних хвороб троянд на основі встановлення особливостей формування їх комплексу в умовах Вінницької області.

Встановлено, що найвищий відсоток співвідношення серед фітопатогенів, які були виявлені на трояндах є борошниста роса, що склала 42%, чорна плямистість – 21,0%, високий відсоток також мали такі хвороби, як жовта іржа – 15,0%, сіра гниль – 13,0%, менш численними були переноспоров – 5,0%, кореневі гнилі –3,0%, нижчий відсоток характерний для стеблового раку – трохи більше 1,0%.